

ТЕОРІЯ ФРОНТИРУ І РАННЬОСЕРЕДНЬОВІЧНИЙ КИТАЙ: ДИСКУСІЇ ДОВКОЛА ГЕНЕЗИ PAX SINICA

Козловський С.О.

*к.і.н., доцент кафедри історії середніх віків та візантиністики
Львівський національний університет імені Івана Франка,*

Львів, Україна

email: serg.kozlovskyy@gmail.com

Традиційно, дослідники визначають поняття фронтиру, як простору змінних цінностей у зоні зіткнення різних культур і адаптування до природного середовища, коли внаслідок інтенсивної комунікації, економічної, соціальної, культурної і політичної взаємодії відбуваються запозичення, пристосування (аккультурація) або одомашнення (асиміляція) однієї культури іншою. Початок дискусії про роль фронтиру у китайській історії заклав відомий дослідник Елсворт Хантінгтон (1876-1947р.), котрий у праці «Пульс Азії» (1907р.) простежив зв'язок між циклами похолодання і потепління з міграційно-мілітарною активністю кочівників. Його дослідження розвинув синолог Овен Латимор (1900-1989 рр.), котрий у ряді своїх праць виклав нове бачення цивілізаційного розвитку китайського пограниччя («Маньчжурія, колыска конфлікту» (1932р.), «Внутрішні азійські фронтири Китаю (1940 р.). Крізь призму теорії фронтиру розглядаються соціокультурні процеси в ранньосередньовічному Китаї – формування чиновницького апарату і його вплив через поширення буддо-конфуціанської цивілізації на пограниччя (jiang/guan); формування змішаних сімей через залучення «варварів» в якості другорядних дружин чи наложниць; поширення системи державних та палацових іспитів «кецзюй» (科舉); формування «внутрішніх фронтів»; тощо. Теорія фронтиру розглядає імперський кордон (Великий китайський мур) не як дефензивний, а як такий, який що виконував подвійну функцію: захищаючи кордони від північних номадів, він також перешкодив міграції тієї частини соціуму, котра не змогла пристосуватися до економічних чи соціальних порядків Pax Sinica.

Ключові слова: історія Китаю, епоха Тан, теорія фронтиру, Pax Sinica, О. Латимор.

THEORY OF FRONTIER AND MEDIEVAL CHINA: THE PAX SINICA GENESIS DISCUSSIONS

Kozlovsky S.O.

Ph.D, associate professor, Department of Middle Ages and Byzantine Studies

Lviv National Ivan Franko University

Lviv, Ukraine

email: serg.kozlovskyy@gmail.com

Traditionally, researchers define the notion of the frontier as a space of variable values in the zone of collision of different cultures and adaptation to the natural environment, when, as a result of intensive communication, economic, social, cultural and political interaction borrowing, adaptation (acculturation) or domestication (assimilation) of one culture is different. The beginning of the discussion on the role of the frontier in Chinese history was laid by a well-known researcher Ellsworth Huntington (1876-1947), who, in his work “The Pulse of Asia” (1907), traced the relationship between cold and warming cycles with migratory and militaristic activity of nomads. His study was developed by the synologist Owen Lattimore (1900-1989), who in a number of his writings set out a new vision of the civilizational development of the Chinese borderlands (“Manchuria, the cradle of conflict” (1932), “The Inner Asian Frontiers of China” (1940). Through the prism of the theory of the frontier deals with socio-cultural processes in the early Middle Ages of China – the formation of a bureaucratic apparatus and its influence through the spread of Buddhist-Confucian civilization to the frontier (jiang/guan); the formation of mixed families through the involvement of “barbarians” as secondary wives or compulsory the spread of the system of state and palace tests “kejju” (科舉), the formation of “internal frontiers”, etc. The frontier theory considers the imperial border (Great Wall of China) not as defensive, but as a dual function: protecting the borders from the northern nomads, he also prevented the migration of that part of the society that was unable to adapt to the economic or social order of Pax Sinica.

Key words: the history of China, Tang era, the theory of the frontier, Pax Sinica, O. Lattimore.